

ABSTRAKT

Smolík Štěpán: Psychologické aspekty prožitku scénické tvorby

Tato práce zaměřená na výzkum v oblasti divadelní psychologie vychází z opakovaně reflektované zkušenosti mnoha herců týkající se radikální změny prožitku v momentě přechodu ze zákulisí na jeviště a zpět. Cílem práce je tedy primárně zmapovat moment přechodu herce ze zákulisí na jeviště skrze optiku jeho prožívání a sekundárně na základě hereckého prožitku zmapovat z pohledu psychologie proces herecké tvorby a mechanismy uplatňující se při představení.

Výzkum jsem soustředil na analýzu procesů odehrávajících se v rámci řadového představení divadla, tedy v přirozeném prostředí za, pokud možno, maximálně přirozených podmínek. Těžištěm byly přitom momenty přechodů herců ze zákulisí na jeviště a zpět.

Výzkum proběhl v pražském divadle za účasti šesti herců (čtyř mužů, dvou žen) účinkujících ve společné inscenaci. K tomuto účelu jsem zvolil kombinaci několika nástrojů, v nichž dominoval videozáznam představení a jeho skupinová reflexe herců, která byla zaznamenána. Jejich analýzou jsem dospěl k devíti hlavním kategoriím (např. subjekt, role, interakce...) ovlivňujícím výrazně prožitek herce, které opakovaně prostupují reflexemi způsobem připomínajícím fraktální útvar. Skutečnost výskytu fraktálu přispěla k aplikaci modelu nelineárních dynamických systémů na systém divadla. Momenty přechodu herce ze zákulisí na jeviště a zpět je tedy možné vnímat jako bifurkační body, tedy moment, kdy v systému vznikají zcela nové organizované struktury a začíná se vlivem podmínek chovat předem nepředvídatelným způsobem. To by mohlo sloužit rovněž jako jedno z vysvětlení radikální změny hereckého prožitku. Divadlo se pak z pohledu psychologie jeví jako vysoce komplexní systém vycházející z interakcí prvků divadelní struktury, jehož jednotlivé části lze zkoumat pouze v rámci celku s ohledem na kontext.

ABSTRACT

Smolík Štěpán: Psychological Aspects of Stage Acting Experience

The thesis focused on a research of a theatre psychology is based on a commonly reflected experience of many actors which involves an extreme change of an experience while crossing a border of a stage and a backstage. An objective is to examine this moment through a way an actor experiences it and to explore a process of acting and aspects taking part in a performance.

The research was focused on processes taking part in natural conditions of a theatre performance, especially on the moments of coming from the backstage on the stage and back. The research took place in a Prague's theatre with six actors (four men, two women) playing together in one performance. Several methods were chosen, the most important was a videotape of the performance and a group reflection of the actors, which was also taped. Analyzing this, I found nine categories (e.g. subject, role, interaction...) influencing the experience of the actors, which are repeated many times during the reflections in such way that it reminds a structure of fractal objects. Appearing the fractals led to an application of a nonlinear dynamic systems model on the system of theatre. In this sense the moments of crossing from backstage on a stage and back can be seen as bifurcations, which mean points, where new organizations and structures appears and when the behaviour of the system can not be determined. It could also explain the massive change of the experience of the actors. In that case theatre can be viewed as a complex system based on the interaction of the elements of its structure where each part can be explored only by regarding the whole and the context.